

Bogdan Dolenc

Obeleževanje spomina na reformacijo zavezuje kristjane za prihodnost

*The Commemoration of the Memory of the Reformation Binds Christians
for the Future*

S hvaležnim pogledom nazaj in s pogledom upanja naprej smo kristjani obeh veroizpovedi, katoliške in evangeličanske, 31. oktobra letos (2017) sklenili obeleževanje petstoletnice začetka reformacije. V skupni izjavi Papeškega sveta za edinost kristjanov in Svetovne luteranske zveze¹ obe strani izražata »globoko hvaležnost za duhovne in teološke darove« reformacije. Obenem obe strani prosita za odpuščanje za »umanjkanje« (Versagen), za obojestranske žalitve, izrečene v minulih petsto letih, ter za to, da smo s tem »prizadeli rano na Kristusovem telesu«.

Iz besedila veje hvaležnost za ekumensko pot, po kateri Cerkvi hodita zadnjih petdeset let. To »romanje« zaznamujejo skupna molitev, skupna bogoslužja in ekumenski dialog. Vse to je omogočilo, da smo odstranili predsodke, okrepili medsebojno razumevanje in dosegli pomembna teološka soglasja. Ob začetku jubilejnih praznovanj (31. oktobra 2016) se je papež Frančišek udeležil skupnega luteransko-katoliškega ekumenskega bogoslužja v Lundu na Švedskem. V skupni izjavi, ki jo je podpisal tudi predsednik Svetovne luteranske zveze, škof M. Younan, je izražena odločenost, »da skupaj nadaljujemo ekumensko pot naproti edinosti, za katero je Kristus molik«.

¹ Besedilo, iz katerega v nadaljevanju navajam, je dostopno na: https://de.lutheranworld.org/sites/default/files/documents/171031gemeinsame_stellungnahme_de.pdf (pridobljeno 13. decembra 2017).

Papež in predsednik Younan sta v skupni izjavi zapisala tudi tole: »Mnogi naši verniki hrepenijo po tem, da bi mogli ob skupni mizi prejemati evharistijo kot oprijemljiv izraz polne edinosti. Občutiva bolečino vseh tistih, ki sicer (kot zakonci) delijo drug z drugim vse, ne morejo pa deliti odrešilne navzočnosti Boga ob evharistični mizi. Zavedava se skupne pastoralne odgovornosti, da pridemo naproti ljudem, ki občutijo duhovno lakoto in žejo po tem, da bi bili eno v Kristusu. Hrepeniva po tem, da bi bila ta rana na Kristusovem telesu ozdravljena. To je cilj naših ekumenskih prizadevanj.«

Obeleževanje spomina na reformacijo je po mnenju Vatikana in Svetovne luteranske zveze prineslo še en blagoslov: prvič se je zgodilo, da sta se obe strani, luteranska in katoliška, dokopali do ekumenskega razumevanja reformacije. To je omogočilo nov pogled na dogodke v 16. stoletju, ki so vodili do razkola. »Zavedamo se, da preteklosti sicer ni mogoče spremeniti. Lahko pa vpliv te preteklosti na nas danes preoblikujemo v spodbudo za večje občestvo in v znamenje upanja za svet v smislu premagovanja delitve in razdrobljenosti. Vnovič nam je postalo jasno, da je več tega, kar nas združuje, kakor onega, kar nas še deli.« Na tej osnovi je bilo letos mogoče prvič skupno obeleževati spomin na reformacijo.

V sklepu izjave se obe Cerkvi zavezujeta, da »bosta ob vodstvu božjega Duha nadaljevali pot naproti večji edinosti v skladu z voljo našega Gospoda Jezusa Kristusa. Z božjo pomočjo in ob molitveni podpori bomo preučevali zlasti naše pojmovanje Cerkve, evharistije in cerkvenih služb, da bi tudi v teh teološko posebej spornih vprašanih dosegli bistveno soglasje z namenom, da premagamo še obstoječe razlike med nami. Z globokim veseljem in hvaležnostjo zaupamo, 'da bo on, ki je začel v [nas] dobro delo, to delo dokončal do dneva Kristusa Jezusa' (Flp 1,6).«

Eden od večjih dosežkov dosedanjega dialoga je bila *Skupna izjava glede nauka o opravičenju* iz leta 1999. Temu soglasju se je leta 2006 pridružil tudi Svetovni svet metodističnih Cerkev, letos pa še reformirane (kalvinske) Cerkev ter Anglikanska cerkev.

Zaradi vsestranske pomembnosti reformacije za Nemčijo in ves svet so nemški evangeličani pripravili vrsto prireditev, ki so jih razporedili na celo desetletje priprave na obletnico (»Luther-Dekade«). Osrednjega sklepnega bogoslužja protestantov v wittenberški grajski cerkvi na dan reformacije (31. oktobra 2017) so se udeležili tako predstavniki

Cerkva kot politike, med drugim tudi nemški predsednik Frank-Walter Steinmeier ter kanclerka Angela Merkel. Predsednik sveta Evangeličanske cerkve v Nemčiji Heinrich Bedford-Strohm in predsednik nemške škofovske konference, kardinal Reinhard Marx, sta Steinmeierju skupaj izročila križ. Označeval naj bi obljubo kristjanov, da bodo še naprej delali za mir, spravo in pravičnost. Cerkev je starejša in večja od sporov med veroizpovedmi, zato »hočemo biti odločne priče upanja«.

Kanclerka Merklova je v svojem nagovoru² podčrtala pomen različnosti pogledov in strpnosti v celotni Evropi. Strpnost je »duša Evrope« in »temeljno načelo vsake odprte družbe«. V globaliziranem svetu je treba še posebej poudariti priznavanje verske in kulturne različnosti. »Tudi danes doživljamo, da povsod tam, kjer je verska svoboda okrnjena, trpi škodo tudi družbeni razvoj v celoti.«

Merklova se pridružuje prizadevanjem, »da bi onkraj tega jubileja omogočali bogato in živo versko življenje v Nemčiji. Pri tem velja ustavno-pravno varstvo verske in veroizpovedne svobode kot tudi nemotenega udejanjanja vere za vse vernike in vsako versko skupnost.« V nadaljevanju se je zavzela za vrednoto verske svobode:

»Versko svobodo je treba nenehno braniti pred verskim fanatizmom. Obenem pa verska svoboda zahteva, da religije branimo pred omalovaževanjem. Zavzemanje za versko svobodo – tako v Nemčiji kot drugod po svetu – imam za skupno nalogo politike in Cerkva. To nikakor ne nasprotuje potrebni ločenosti med politikom in Cerkvami, kot jo zahteva naše razumevanje države. Nasprotno. Čeprav je naša država nedvomno zavezana verski in svetovno-nazorski nevtralnosti, pa ne more in ne sme odvezati politike od njene odgovornosti, da varuje in ohranja skupni temelj vrednot (Wertefundament), ki je neobhoden za uspešno in miroljubno sobivanje znotraj države kot tudi med narodi. Naša država je zavezana univerzalni nalogi, da spoštuje in varuje človekovo dostojanstvo. Iz tega izhaja poleg svoboščin našega temeljnega zakona tudi naloga, da spoštujemo in varujemo versko svobodo. [...] Politika nosi seveda veliko odgovornost za skupno zavest glede naših temeljnih vrednot in norm. Obenem je nadvse pomembna

² Nagovor, iz katerega navajam odlomke, je na domači strani nemške vlade (pridobljeno 13. decembra 2017).

tudi vloga Cerkev. Z njihovim oznanilom, ki prinaša upanje in se obrača na človeka, lahko Cerkev izostrijo naš pogled na to, kar nas povezuje tudi onkraj verskih razlik.«

Kanclerka je ob koncu svojega nagovora prostodušno izrazila svoje intimno krščansko prepričanje, saj izhaja iz zelo verne protestantske družine. Njen oče Horst Kasner je bil evangeličanski teolog in pastor.

»Vemo, da človek ob vsem svojem delu in nehanju vedno ostane nepopoln. Vsi delamo napake. Toda dobro je vedeti, da ni treba, da se zlomimo zaradi svoje nepopolnosti, ker nam Bog daje svojo milost in ljubezen pri našem vsakdanjem prizadevanju za to, kar nas druži in nosi. Pravna država, verska svoboda, svoboda mnenj – to so velike dobrine, ki nas nosijo. Dan za dnem jih moramo polniti z življenjem. Pri tem nas hrabri drža reformatorjev, ki nam govorijo: Prihodnost je odprta, zato resno vzemite svojo odgovornost. Sprememba na boljše je mogoča. – Hvaležna sem za priložnost, ki nam jo nudi reformacijski jubilej, da okrepimo naše krščanske korenine.«

Naj navedemo še nekaj misli papeža Frančiška pri ekumenskem bogoslužju v Lundu na Švedskem. Med drugim je rekel:

»Ne smemo se sprijazniti z razdeljenostjo in medsebojno odtujitvijo, ki sta nastali z delitvijo. Imamo priložnost, da popravimo škodo, ki je nastala v nekem odločilnem trenutku naše zgodovine. [...] Tudi mi moramo gledati na našo zgodovino z ljubeznijo in poštenostjo, priznati moramo napake in prositi za odpustitve. Samo Bog je Sodnik. Z isto poštenostjo in ljubeznijo moramo priznati, da so naše delitve nasprotovale izvirnemu občutju božjega ljudstva, ki po svoji naravi hrepeni po edinosti. Delitve so se skozi zgodovino ohranjale zaradi predstavnikov posvetne oblasti, ne pa toliko zaradi hotenja vernega ljudstva. Ljudstvo je vedno in povsod potrebovalo varno in ljubeče vodstvo Jezusa, Dobrega Pastirja. Na obeh straneh je obstajala iskrena volja, da bi izpovedovali in branili pravo vero. [...] Zaradi strahu ali zaradi predsodkov smo se obdali z okopi nasproti načinu verovanja drugih, ki postavljajo drugačne poudarke in vero izražajo v drugačni govorici. Papež Janez Pavel II. je rekel: 'Ne sme nas voditi namen, da bi se postavljali za sodnike zgodovine. Naš edini cilj mora biti

dejstva bolje spoznati in postati bolj odprti za resnico.' (31. 10. 1983) Bog je gospodar in lastnik svojega vinograda.«

Vesel sem, da revija *Edinost in dialog*, ki nadaljuje plemenita prizadevanja naših ekumenskih delavcev prof. Stanka Janežiča, nadškofa Franca Perka in mnogih drugih, še naprej širi med nami pristnega ekumenskega duha. Naj se ta duh odprtosti in spoštovanja po končanem reformacijskem jubileju še utrdi.